

Helsingin kaupunki

Työllisyydenhoidon talouden ja toiminnan seuranta

Maahanmuutto- ja työllisyysasiat
2.11.2017

Sisällys

1. Johdanto.....	2
1.1. Työttömyystilanne Helsingissä 9/2017	2
2. Työllisyydenhoidon määrärahat	3
3. Nuorten palvelut	4
4. Aikuisten palvelut.....	5
5. Muu toiminta	8
6. Yhteenveto vaikuttavuusmittauksesta työllisyydenhoidossa	8
 Liitteet	 12

1. Johdanto

Kaupungin työllisyyspalveluita johtaa kaupunginkanslian elinkeino-osasto. Palveluita tarjotaan kaupunginkanslian lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen sekä sosiaali- ja terveystoimialoilla. Erillinen talousarviokohta työllisyydenhoidosta on ollut kaupunginkanslialla ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla. Sosiaali- ja terveystoimialalla ei ole ollut vuodesta 2017 lähtien erillistä toimialan työllisyysmäärärahojen kohtaa. Päävastuu työllisyydenhoidosta on valtion aluehallintoon kuuluvalla TE-toimistolla.

Vuoden 2017 alussa saatiin toteutettua hallinnollisesti kaupungin työllisyydenhoidon kokonaisuudistus, jossa työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelut eli TYP-palvelu ja nuorten työhönohjaus siirtyivät sosiaali- ja terveystoimialasta osaksi kanslian työllisyydenhoitoa. Kaupunginkansliasta nykyiselle kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle siirtyi työllisyydenhoidon koulutusten kokonaisuus. Osana kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työllisyystoimintaa on myös kehitetty työpaikoilla tapahtuvaa osaamisen tunnistamista. Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen jäi sosiaali- ja terveystoimialan vastuulle. Käytettävissä on arvioivaa, valmentavaa, työelämälähtöistä, tilapäistä ja osallisuutta edistävää kuntouttavaa työtoimintaa. Elinkeino-osasto vastaa toiminnan johtamisen lisäksi asiakasohjauksen palveluista, palkkatukityöstä, työkokeiluista, yritysysteistyöstä, hanketoiminnasta ja kaupungin edunvalvonnasta työllisyyden osalta.

Työllisyydenhoidon uudistuksen tavoitteena oli parantaa työllisyydenhoidon palveluiden saatavuutta ja vaikuttavuutta. Palvelukokonaisuuksia yhdistettiin selkeämmiksi kokonaisuuksiksi ja samalla vahvistettiin kaupunginkanslian elinkeino-osaston ohjausvaikutusta työllisyyspalveluihin sekä strategisesti että operatiivisesti. Osana uudistusta oli jo vuonna 2016 työmarkkinatuen kuntaosuus siirretty kaupunginkanslian vastuulle.

Kaupungin työllisyydenhoidon kohderyhmiä ovat nuoret, maahanmuuttajat ja vaikeasti työllistyvät helsinkiläiset. Vaikeasti työllistyvien kohderyhmän määritelmänä kaupungilla on ollut joko työllistymistä edistävän monialaisen palvelun asiakkuus tai henkilöstä maksettava työmarkkinatuen kuntaosuus.

Työllisyyspalvelut muodostuvat yli ja alle 30-vuotiaiden palveluista. Kohderyhmille järjestetään yksilökohtaista ohjausta ja lakisääteistä monialaista yhteispalvelua. Nuorille tarjotaan lisäksi Ohjaamo-toiminnan puitteissa matalan kynnyksen neuvontaa. Sosiaaliasemilla ja TE-toimistolla on myös suoraa yhteistyötä palveluiden yhteensovittamiseksi kanslian monialaisen yhteispalvelun lisäksi. Työllisyyspalvelut järjestävät asiakkailleen osana ohjausprosessia monipuolisia muita palveluja, kuten palkkatuettua työtä, työkokeilua sekä erilaisia lyhyt- ja kielikoulutuksia ja kursseja. Lisäksi työllisyyspalveluiden asiakkaita ohjataan tarpeen mukaan muihin, erityisesti ammatillisen koulutuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Työllisyyspalveluiden tavoitteena on nopeuttaa työllistymistä avoimille työmarkkinoille.

1.1. Työttömyystilanne Helsingissä 9/2017

(Lähde: Kaupunkitutkimus- ja tilastot yksikön kuukausittainen kooste)

Helsingin työttömyysaste oli syyskuun lopussa 10,6 %, mikä oli 1,8 prosenttiyksikköä alempi kuin vuosi sitten. Työttömiä työnhakijoita oli 35 854. Työttömien määrä (ml. lomautetut) oli 13 % pienempi kuin vuosi sitten.

Helsingissä alle 25-vuotiaiden työttömien määrä laski 29 % ja 25–29-vuotiaiden 18 %. Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä aleni 11 % ja työttömien ulkomaan kansalaisten 12 %. Pitkäaikaistyöttömiä oli 21 %

vähemmän kuin vuosi sitten. Työttömyyden keston mukaan tarkasteluna 2-3 vuotta työttömänä olleiden määrä pieneni 24 % ja 3-4 vuotta työttömänä olleiden määrä aleni 21 %. Sen sijaan yli neljä vuotta työttömänä olleiden määrä kasvoi edelleen 5 % vuoden takaisesta. Henkilöt, joista maksetaan työmarkkinatuen kuntaosuutta, ovat olleet työttömänä pääosin yli neljä vuotta. Parantunut työllisyystilanne näkyy toistaiseksi lyhemmän aikaa työttömänä olleissa kuin henkilöissä, joista maksetaan työmarkkinatuen kuntaosuutta.

Helsingissä kuukauden lopussa TE-toimistoon ilmoitettujen avoinna olevien työpaikkojen määrä kasvoi 11 %. Työpaikkoja oli tarjolla Helsingissä runsaasti myyntityössä, siivousalalla, rakennusalalla, tarjoilutyöntekijöille, rahdinkäsittelijöille ja varastotyöntekijöille, ravintola- ja suurtalouskeittiöissä, sanomalehtien jakajilla ja läheteille, lähihoitajille, suojele- ja vartiointialalla, systeemyön erityisasiantuntijoille, koneasentajille ja -korjaajille sekä raskaiden ajoneuvojen kuljettajille.

syys.17	Helsinki	Espoo	Vantaa	Kauniainen	Pk-seutu	Koko maa
Työvoima	337 188	140 457	114 381	4 310	596 336	2 631 321
Työttömyysaste, %	10,6	8,8	9,9	5,9	10	10,5
Työttömät työnhakijat	35 854	12 354	11 292	255	59 755	275 574
naiset	16 647	5 909	5 294	103	27 953	127 250
nuoret (alle 25-vuotiaat)	2 581	1 081	1 224	18	4 904	33 368
25-29-vuotiaat	3 953	1 207	1 126	22	6 308	28 709
25-49-vuotiaat	20 798	6 837	6 061	124	33 820	135 790
yli 50- vuotiaat	12 475	4 436	4 007	113	21 031	106 416
pitkäaikaiset (yli vuoden)	14 830	4 786	3 865	104	23 585	98 209
ulkomaan kansalaiset	6 864	2 922	2 599	43	12 428	27 782
Avoimet työpaikat	8 196	1 801	2 159	100	12 256	42 574

*Lähde: TEM työnvälitystilasto

2. Työllisyysenhoidon määrärahat

	Määräraha 2017	Toteutuma 1.1.–30.9.2017		Ennuste 2017	
		€	Prosentti	€	Prosentti
Kaupunginkanslia: Työllisyysmäärärahat	34 535 000	22 280 000	65	31 535 000	91
Kaupunginkanslia: Työ- markkinatuen kunta- osuus	65 000 000	47 600 000	73	65 000 000	100
Kaupunginkanslia: Määrärahatulot	11 000 000	3 772 000	34	11 000 000	100

Kaupunginkanslian elinkeino-osastolle on varattu vuodeksi 2017 määrärahoja 34 535 000 euroa. Kolmella ensimmäisellä neljänneksellä määrärahoista oli kulunut 65 prosenttia eli 22 280 000 miljoonaa euroa. Ennuste koko vuoden määrärahan käytöksi on 31 535 000 euroa, jolloin toteumaprosentti on 91. Ennusteen mukaan määrärahoja jää käyttämättä kaupungin tarjoamassa palkkatuetussa oppisopimuskoulutuksessa, yrityksille ja yhdistyksille maksettavassa Helsinki-lisässä, ostopalveluhankintana toteutettavassa tulospelurusteisessa valmennuksessa sekä omia palveluja täydentävässä hanketoiminnassa. Kaupungin järjestämässä palkkatukityössä on osin pystytty kompensoimaan muita palveluja tarjoamalla tätä palvelua erityisesti pidempään työttömänä olleille helsinkiläisille.

Helsingille on kertynyt maksettavaksi työmarkkinatuen kuntaosuutta 47 600 000 euroa syyskuun loppuun mennessä. Ennuste koko vuodelle on talousarvion mukainen eli 65 miljoonaa euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden piirissä olevien helsinkiläisten työttömien kokonaismäärä on kasvanut jo useiden vuosien ajan. Verrattuna viime vuoteen kasvu on kuitenkin hidastunut ja hidastuminen on voimistunut kesästä alkaen. Erityisesti tämä näkyy alle 500 päivää passiivista työmarkkinatukea saaneiden ryhmässä. Toisaalta ensimmäistä kertaa maksuosuuden piiriin tulneiden lukumäärä on pysynyt ennallaan ollen reilu 300 henkilöä kuukaudessa. Parantunut työllisyystilanne vaikuttaa kunnan maksuosuuteen laskevasti vasta pidemmällä viiveellä.

Työllisyyden määrärahatuloista kanslian osalta on toteutunut 3 772 000 miljoonaa euroa eli 34 prosenttia. Määrärahatuloon liittyy maksatuksesta johtuva viive. Määrärahatulo on pääasiassa TE-hallinnon jälkikäteen kaupungille maksamaa palkkatukea työttömien henkilöiden palkkauskustannuksiin. Määrärahatulon ennustetaan toteutuvan 100 prosenttisesti ja olevan 11 miljoonaa euroa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on työllisyydenhoidon määrärahaa 1 465 000 euroa. Tähän mennessä on kirjautunut kuluiksi 398 716 euroa. Summa ei vastaa todellista toteumaa, koska esimerkiksi osa palkoista ja tilakustannukset eivät ole kirjautuneet oikein. Lukuja tarkistetaan ja korjataan vielä. Sosiaali- ja terveystoimella ei ole erillisiä työllisyydemäärärahoja.

3. Nuorten palvelut

Helsingin kaupunki on jo useamman vuoden panostanut erityisesti nuorisotyöttömyyden hoitoon toteuttamalla yhteistyössä TE-hallinnon kanssa hankkeita muun toiminnan rinnalla. Alle 30-vuotiaille nuorille tarjotaan mahdollisuus ohjautua työllisyyspalveluihin matalan kynnyksen neuvonnan kautta. Neuvonnan lisäksi nuorille on järjestetty yksilökohtaista ohjausta ja TYP-palvelua, jonne tullaan pääsääntöisesti TE-toimiston tai sosiaalitoimen lähettämänä.

Nuoret ovat löytäneet neuvonnan palvelut Ohjaamon kautta. Käyntimäärät neuvonnassa ovat kasvaneet yli 50 prosentilla edellisvuoteen verrattuna. Sen sijaan TE-toimistosta ohjautuu asiakkaita nuorten työllisyyspalveluihin aiempia vuosia vähemmän. Ohjautuvien asiakkaiden tilanne on myös aiempia vuosia vaikeampi.

Kaupungin hankkeissa on asiakastyön ohella kehitetty yritysyhteistyötä, jonka keskeisimpänä tavoitteena on tuottaa erilaisia työmahdollisuuksia avoimilta työmarkkinoilta työllisyydenhoidon asiakkaille ja tukea

yrityksiä osaavan työvoiman löytymisessä. Jatkorahoituksen varmistuessa tulevan vuoden kehittämisen kohteita ovat pääkaupunkiseudun laajuisen yritysysteistyön vahvistaminen ja yhteiskuntavastuullisen työllistämisen konseptointi.

Nuorten työllisyyspalveluiden kehittämiskohteita vuodelle 2018 ovat erityisesti DigiOhjaamomallin kehittäminen yhdessä ME-säätiön kanssa, toiminnan saatavuuden parantaminen jalkautumalla aikaisempaa enemmän alueille sekä tänä vuonna käyttöön otetun Enter-asiakastietojärjestelmän tuottamien tietojen hyödyntäminen seurannassa ja toiminnan kehittämisessä.

Nuorten työllisyyspalvelut ovat tulevina vuosina vakinaistamassa Ohjaamo-toimintamallia yhdessä toimialojen, TE-toimiston sekä Kelan kanssa kaupungin strategiaohjelman mukaisesti. Tänä vuonna toiminnassa on turvattu Respa-toimintamallin jatkumista osana nuorten urapalveluita vuoden 2017 talousarvion mukaisesti.

Nuorten työllisyyspalvelut 1.1.-30.9.2017			
Ohjaamon neuvonta			
Käyntimäärä			
- yksilökäynnit	5 860	+ 56 %	verrattuna vuoteen 2016
- ryhmäkäynnit	5 795	+ 48 %	verrattuna vuoteen 2016
Ohjauspalvelu			
Uudet asiakkaat	1278		
Asiakastapaamiset	3838		
Päättäneet asiakkuudet	706		
- työhön ja koulutukseen päättäneet	75 %		
TYP-palvelu			
Aloittaneet 1-9/2017	209		
Päättäneet 1-9/2017	417		
Aktivointiaste	34,2 %, ml. aikuiset		
- työvoimakoulutuksessa	3 %		
- työnhaku. Ja uravalmennuksessa	1 %		
- työllistettynä	15 %		
- työ- ja koulutuskokeilussa	16 %		
- vuorotteluvapaasijaiset	0 %		
- kuntouttava työtoiminta	46 %		
- omaehtoinen opiskelu	19 %		
Palkkatukityö			
- Kaupungilla	180		
- Helsinki-lisä	110		
Työkokeilu			
- Kaupungilla	378		

4. Aikuisten palvelut

Kaupungin aikuisten työllisyyspalvelut koostuvat pääasiassa lakisääteisistä toiminnoista. Pitkään työttömänä olleille järjestetään monialaista yhteispalvelua ja veloitetyöllistettäville 6 kuukauden työtä kaupungin työpaikoilla. Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen piirissä olevista asiakkaista valtaosa on yli 30-

vuotiaita. Palveluiden järjestäminen kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajille on erittäin haasteellista, koska kunta ei saa henkilöistä muita tietoja kuin nimen, henkilötunnuksen sekä tietoja maksu-osuuteen liittyen. Kunta ei saa tietoja henkilöiden koulutuksesta, työhistoriasta, TE-toimiston tarjoamista palveluista tai muuta TE-toimiston asiakkuuteen liittyvää tietoa Käytännössä palveluiden järjestäminen tälle kohderyhmälle vaatii aina yhteistyötä TE-toimiston kanssa.

Lakisääteistä palvelua on täydennetty hanketoiminnan sekä ostopalvelun avulla. Työrasti Helsinki tarjoaa 30–54-vuotiaille yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneille työttömille työ- ja koulutusmahdollisuuksia sekä tukee työnhakijoiden työelämävalmiuksia ja osaamisen kehittymistä. Korko- korkeaa osaamista yrittäjiin- hankkeen tavoitteena on kehittää uudenlainen, vähintään vuoden työttömänä olleita korkeasti koulutettuja työttömiä palveleva toimintamalli, joka perustuu yritys yhteistyössä tunnistettuihin työelämän tarpeisiin.

Lisäksi ostopalveluna on hankittu tulosperusteista valmennusta, joka on ensisijaisesti tarkoitettu yli 30-vuotiaille henkilöille, joista kaupunki maksaa työmarkkinatuen kuntaosuutta. Tulosperusteisessa valmennuksessa palveluntuottajille maksetaan ainoastaan asiakkaan työllistymisestä työssä oloehdon täyttäviltä viikoilta. Tulosperusteisen valmennuksen hankinta viivästyi ja palvelu on vasta päässyt alkamaan. Tavoitteena on, että palvelu on käytössä täydellä volyymillä mahdollisimman pian.

Kaupungin sitovana tavoitteena on järjestää kuntouttavaa työtoimintaa tänä vuonna 1 800 osallistujalle. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään sekä nuorille että aikuisille. Valtaosa asiakkaista on kuitenkin yli 30-vuotiaita. TYP Helsingin asiakasohjaus kuntouttavaan työtoimintaan on vähentynyt jonkin verran, koska muita aktivointitoimenpiteitä ja palvelujen käyttöä on tarkoitus lisätä. Kaupungin sitovan tavoitteen saavuttaminen on vaikeaa TYP:n ja sosiaali- ja terveystoimen asiakastyön muutosten takia. Tavoitteena on edelleenkin päästä asiakastavoitteeseen. Tämän takia sosiaali- ja terveystoimiala on perustanut syksyllä kuntouttavan työtoiminnan kehittämisryhmän, jonka tavoitteena on asiakasmäärätavoitteen saavuttamisen varmistaminen ja palvelun kehittäminen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjestää oppisopimusta henkilöille, joista maksetaan työmarkkinatuen kuntaosuutta. Valtaosa kohderyhmästä on yli 30-vuotiaita. Pitkään jatkunut työttömyys ja siihen liittyvät muut ongelmat ovat haasteena oppisopimusten syntymiselle. Asiakkaat tarvitsevat paljon tukea ja tässä yhteistyö monialaisen yhteispalvelun kanssa on onnistunut erinomaisesti. Asiakasprosessit ovat pitkiä, oppisopimukseen ohjautumisen taustalla saattaa olla monen vuoden kuntoutumisjakso. Oppisopimukseen ohjaukseen on kehitetty Opso-orientaatiomalli, jossa selvitetään oppisopimuksen sopivuutta asiakkaalle.

Aikuisten palveluja kehitetään jatkossa tuomalla perinteisten aktivointitoimenpiteiden rinnalle uusia palveluja tukemaan asiakkaan työllistymistä tai koulutukseen pääsyä. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi opinto-ohjaus, velkaneuvonta, osaamiskeskuksen kartoitukset maahanmuuttaja-asiakkaille ja oppisopimuksen orientaatiojakso. Työrasti-hankkeessa käyttöön otetun digitaalisen palvelualustan laajentamista muihin palveluihin selvitetään mahdollisuutena nopeuttaa asiakkaiden työllistymistä. Lisäksi seurantatiedon ja tiedolla johtamisen parantamiseksi aikuisten työllisyyspalveluissa selvitetään mahdollisuutta ottaa käyttöön nuorten palveluissa kehitetty Enter-asiakastietojärjestelmä.

Aikuisten palvelut 1.1.-30.9.2017	
TYP-palvelu	
Aloittaneet 1-9/2017	1321
Päättäneet 1-9/2017	1479
Aktivointiaste	34,2 %, ml. nuoret
- työvoimakoulutuksessa	3 %
- työnhaku. Ja uravalmennuksessa	1 %
- työllistettynä	15 %
- työ- ja koulutuskokeilussa	12 %
- vuorotteluvapaasijaiset	1 %
- kuntouttava työtoiminta	51 %
- omaehtoinen opiskelu	17 %
Työrasti	
Aloittaneet	354
Päättäneet	92
Palvelut	
- työllistynyt avoimille työmarkkinoille	6
- työllistynyt palkkatuella	51
- työkokeilussa	5
- aloittanut koulutuksessa	1
- lyhytkoulutus	23
- opinto-ohjaus	5
- kielikoulutus	14
Tulosperusteinen valmennus	
Ohjatut asiakkaat	35
Korko -hanke	
Työllistyneet helsinkiläiset	5
Vertaisryhmätoiminnassa	89
Palkkatukityö	
- Kaupungilla	573
- joista velvoitetyöllistettyjä	210
- Helsinki-lisä	371
Työkokeilu	287

Kuntouttavan työtoiminnan laatu	Arvioiva	Valmentava	Työelämä-läh-töinen	Tilapäinen	Osallisuutta edistävä	Yhteensä
Helsingin TYP	424	40	862	14	465	1805
Sote	49	19	12	0	27	107
Yhteensä	473	59	874	14	492	1912

Lähde: Soten tilastoportaali. Kuntouttavaan työtoimintaan on osallistunut syyskuun loppuun mennessä 1 558 asiakasta. Asiakas voi olla tilastossa useamman kerran, jos hän on osallistunut useaan erilaiseen kuntouttavan työtoiminnan palveluun.

5. Muu toiminta

Työllisyydenhoidossa on meneillään useita toiminnan kehittämishankkeita, joiden tarkoituksena on edelleen parantaa asiakkaiden saamia palveluita ja työmahdollisuuksia.

Hankinnoista duunia – hankkeessa on edistetty työllisysehdon käyttöä kaupungin hankinnoissa. Siepp-hanke (Sosiaalisia innovaatioita ja työtä julkisilla hankinnoilla) käynnistyy marraskuussa 2017 jatkona Hankinnoista duunia -hankkeelle. Helsinki tavoittelee hankkeessa 100 uutta kaupungin hankintojen kautta syntyvää työpaikkaa vaikeasti työllistyville, innovatiivisten hankintamenettelyn kautta syntyviä uusia työllisyydenhoidon tapoja sekä vastuullisen työllistämisen sertifikaatin syntyä.

Stadin osaamiskeskusta hallinnoidaan Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta kaupunginhallituksen erillismäärärahalla. Elinkeino-osasto on mukana kahden monikielisen työelämävalmentajan ja yrityskoordinaattorin kokopäiväisellä työpanoksella ja toimintoa tukee yksi maahanmuuton erityissuunnittelija.

Helsingin koordinoiman Töissä Suomessa – hankkeen tavoitteena on luoda pääkaupunkiseudulle uudenlainen palvelumalli ja -alusta, International House Helsinki, joka kokoaa maahanmuuton alkuvaiheen kanalta keskeiset neuvonta- ja viranomaispalvelut saman katon alle. Palvelu tarjoaa myös yritysten ja työnantajien käyttöön tietoa alueella asuvista kansainvälisistä osaajista sekä konsultointiapua maahanmuuttajien rekrytointikysymyksissä ja kielikoulutuspalveluissa. Palvelu on pilottivaiheessa joulukuussa 2017.

Muita työllisyyteen vaikuttavia toimenpiteitä ovat olleet muun muassa kaupunginhallituksen maahanmuuttajien työmarkkina-aseman parantamiseksi varatun erillismäärärahan käytön valmistelu, kaupunginhallituksen turvapaikanhakijoiden kotoutumisen edellytysten ja maahanmuuttajien hyvän kotouttamisen varmistamiseksi varatun erillismäärärahan koordinointi, sekä uuden kaupungin kotouttamisohjelman valmistelu.

Lisäksi kaupungin työllisyyspalveluissa on valmisteltu Uudenmaan erillISRatkaisua, jossa osana maakunta-uudistusta Uudenmaan maakunnalliset kasvupalvelut siirrettäisiin pääkaupunkiseudun kaupunkien perustamalle kuntayhtymälle maakunnan sijaan. Lisäksi työllisyyspalveluissa on valmisteltu uutena palveluvuokana työllisyydenhoidon SIB-mallia yhdessä TEM:n kanssa.

6. Yhteenveto vaikuttavuusmittauksesta työllisyydenhoidossa

Kaupungin työllisyydenhoidon palveluita on mitattu kaupungin omalla työllisyydenhoidon vaikuttavuusmittarilla. Tieteellisessä mielessä kyse on seurantatutkimuksesta. Tutkimuksessa on kartoitettu kaupungin työllisyyspalveluissa olleiden henkilön työmarkkinatilanne 6 kuukautta palvelun päättymisen jälkeen. Tutkimus valmistuu vuosittain ja sen tuloksiin liittyy tutkimustavasta johtuva viive.

Vuoden 2016 raportin tulosten perusteella alle 30-vuotiaat ohjautuivat tehokkaimmin koulutukseen ja nuorten kohdalla palveluissa asetetut tavoitteetkin toteutuivat parhaiten. Vieraskielisten asiakkaiden osalta henkilökohtaisen ohjauksen ja valmennuksen tarjoaminen muiden palveluiden ohella tuotti parempia tuloksia kuin yksittäiset työllistymistä edistävät palvelut. Vieraskieliset naiset saavuttavat palveluissa asetetut tavoitteet miehiä paremmin. Vieraskielisten asiakkaiden tulosten osalta huomiota on kiinnitetty

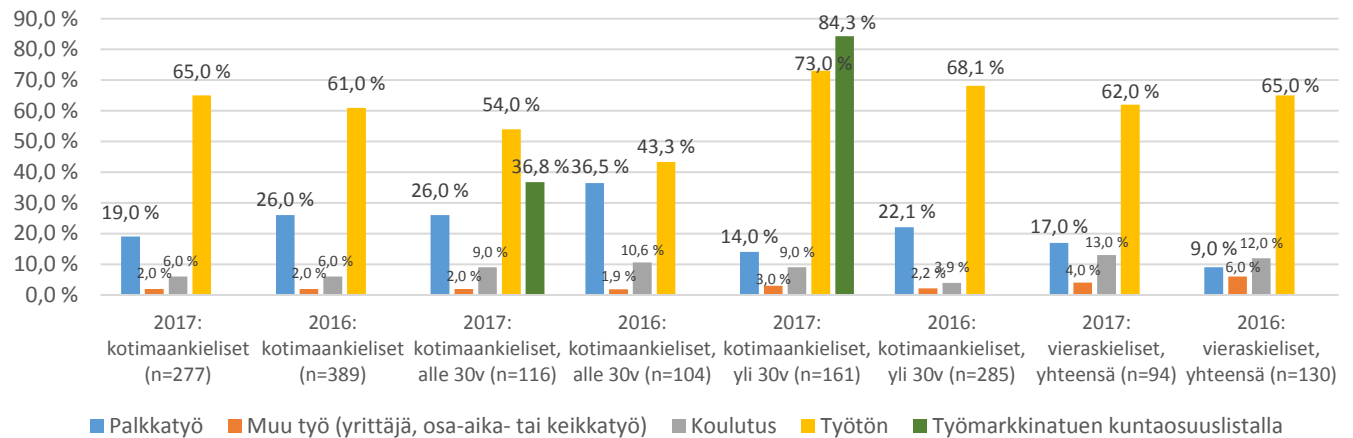
äidinkieleen, jolloin kyseessä ei välttämättä ole aina ensimmäisen sukupolven maahanmuuttaja. Vuonna 2017 mittauksessa on kiinnitetty huomiota myös vastaajan suomen tai ruotsin kielitaitoon. Pitkäaikaisyöttömät ovat pääasiallisesti 30 vuotta täyttäneitä asiakkaita, jotka jakaantuvat usean palvelutarpeen ryhmiin, joissa päätavoitteena ei voi aina pitää asiakkaan työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Pitkäaikaisyöttömien osalta erityisesti aikuisten kouluttaminen ilmentyi haastavana, mistä johtuen ilmeni tarve kehittää kaupungin työllisyyspalveluiden aikuisille suunnattua opinto-ohjausta.

Vuoden 2017 mittaristoa on tarkennettu edellisvuosiin verrattuna kysymyksillä liittyen asiakkaan kunta-osuuslistalle sijoittumiseen, asiakkaan ammattialaan, vieraskielisten asiakkaiden kielitaitoon sekä soittohetken etuusmuotoon liittyen. Lisäksi TYP-palveluista on kerätty vuodesta 2017 alkaen laajaa aineistoa asiakkaiden käyttämien palveluiden määrään, kestoon ja päätymissyihin liittyen. Tällä hetkellä riittävät ja suuntaa antavat vuoden 2017 vaikuttavuusmittariston otannat on kerätty palkkatuesta, työkokeilusta, velvoitetyöllistetyistä, Työrastista ja TYP-palveluista. Tämän hetken otos on kerätty ajanjaksolta 07/2016–02/2017 (TYP -04/2017), eikä siten vielä kohdennu ajallisesti vuoden 2016 (07/2015–06/2016) otokseen.

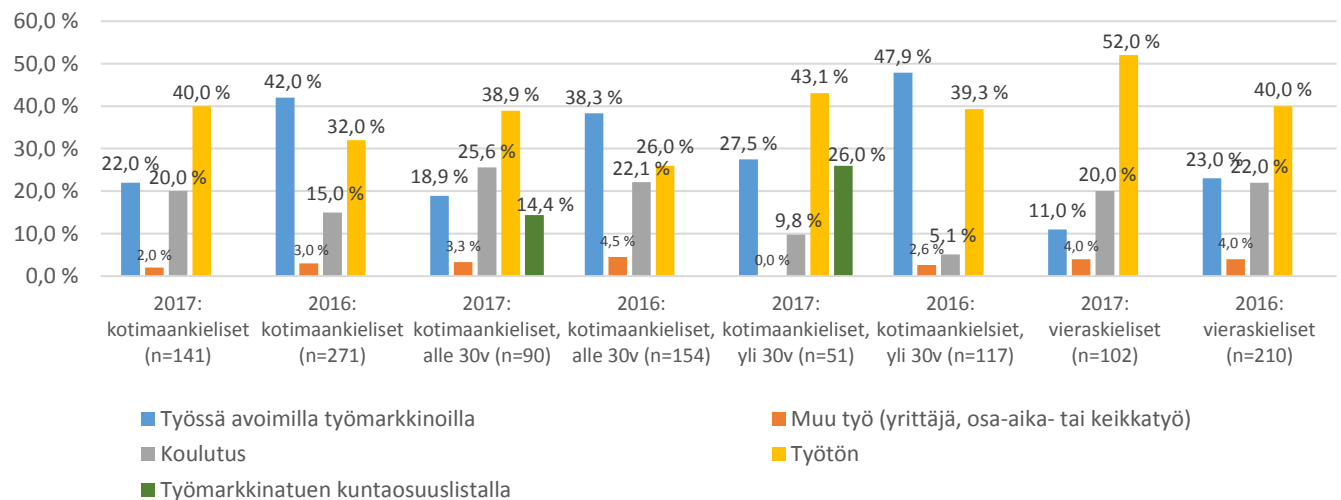
Palkkatuen vaikuttavuuden kaaviossa (kaavio 1) on laskettu erilleen velvoitetyöllistettävien osuus (jossa työttömäksi 77–81% vuosina 2016–17). Seuranta-ajankohtana kuusi kuukautta palkkatukijakson päättymisen jälkeen kotimaankielisten palkkatyössä tai muussa työssä olevien osuus on vähentynyt sekä nuorissa että aikuisissa. Tämän hetken tulosten perusteella vieraskieliset ovat suuntautuneet avoimille työmarkkinoille edellisvuoteen verrattuna hieman paremmin. Työkokeilun mittariston (kaavio 2) perusteella pienempi osuus vastanneista on edellisvuoteen verrattuna suuntautunut palkkatyöhön tai muuhun työhön työkokeilun päättymisen jälkeen, mutta koulutukseen ohjautuneiden määrä on puolestaan kasvanut.

Monialaisessa yhteispalvelussa (kaavio 3) pienempi osuus asiakkaista on jatkanut edellisvuoteen verrattuna työttömänä. Työhön ohjautuneiden osuus on niukasti vähentynyt ja tutkintoon johtavaan koulutukseen siirtyneiden osuus puolestaan kasvanut. Työrastin mittauksessa (kaavio 4) 39 % asiakkaista on edennyt työhön, koulutukseen tai työkokeiluun, kun 50 % on jatkanut palvelun jälkeen työttömänä. Työrastissa vieraskieliset vastaajat ovat erottautuneet positiivisesti koulutukseen siirtymisessä ja löytäneet tilaston perusteella ratkaisun tilanteeseensa kotimaankielisiä paremmin.

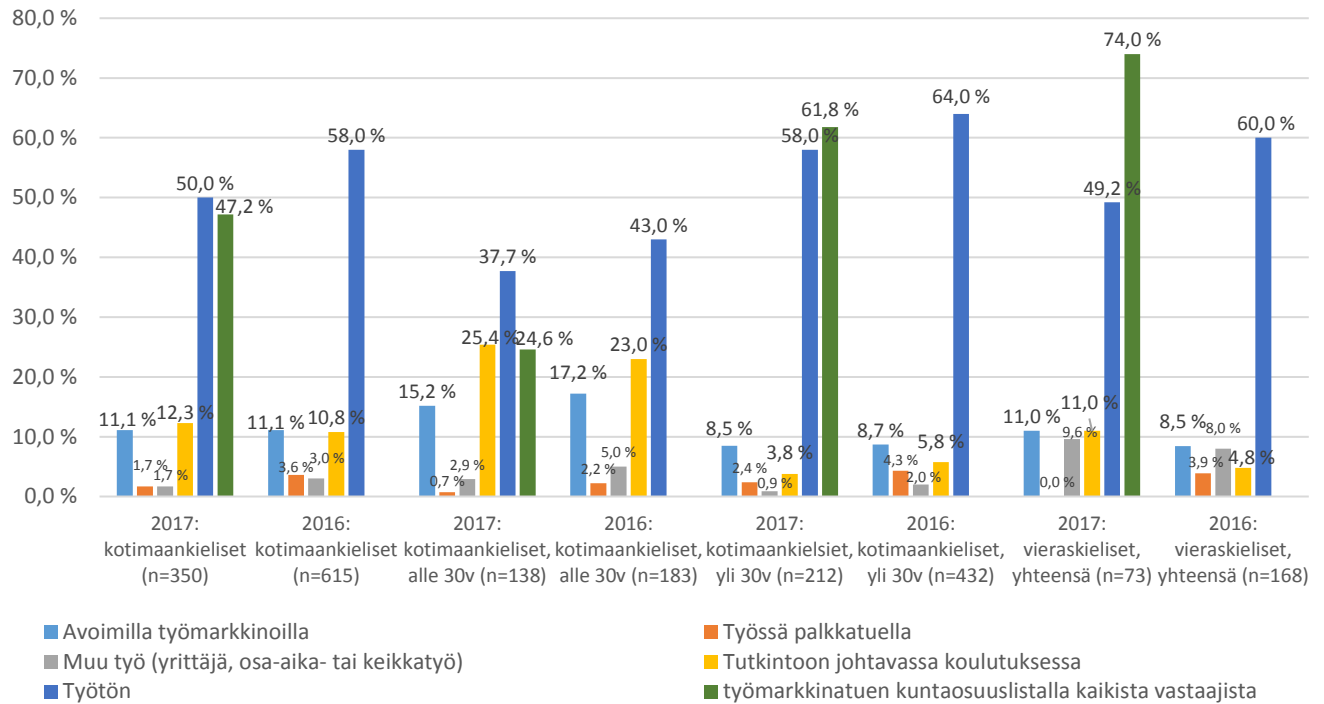
KAAVIO 1: Palkkatuki (pl. velvoitetyöllistettävät):
Vaikuttavuusmittariston muutokset 2016-2017 (% n)

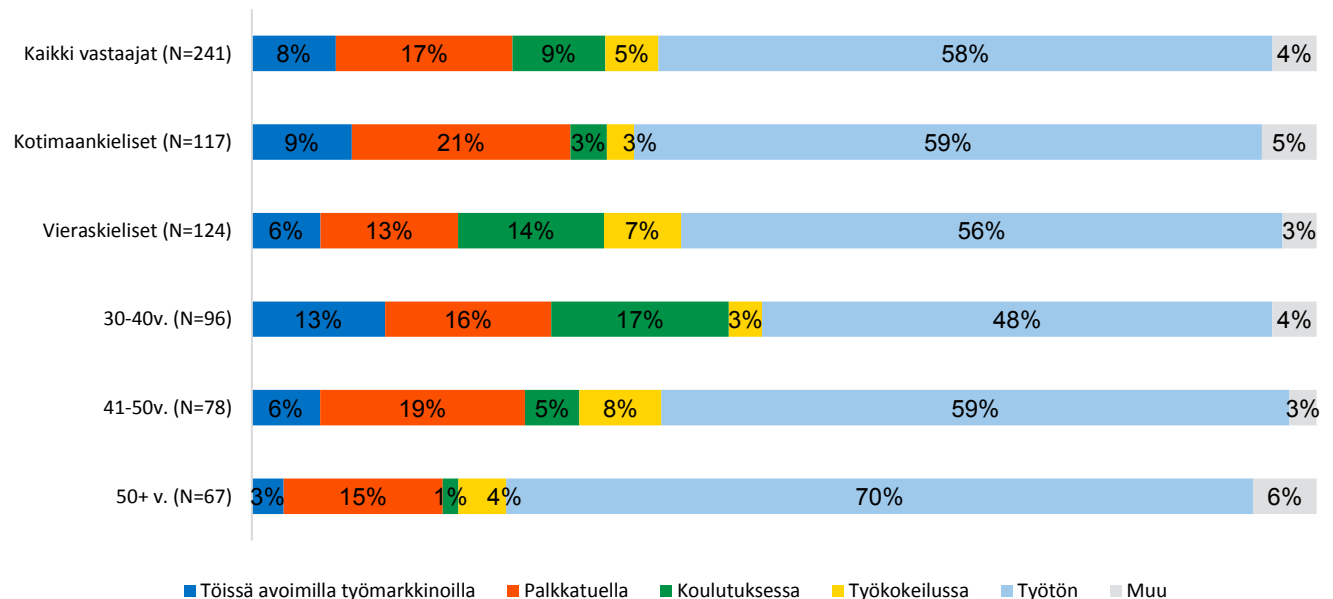
KAAVIO 2: Työkokeilu:
Vaikuttavuusmittariston muutokset 2016-2017 (% n)

KAAVIO 3: Monialainen yhteispalvelu (TYP):
Vaikuttavuusmittariston muutokset 2016-2017 (% n)

KAAVIO 4: Työrastin asiakkaiden tilanne 6kk myöhemmin (1.1.2017-30.6.2017)

Liitteet

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työllisyydenhoidon toiminta

Määrärahat

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on työllisyydenhoidon määrärahaa 1 465 000 euroa. Tähän mennessä on kirjautunut kuluiksi 398 716 euroa. Summa ei vastaa todellista toteumaa, koska esimerkiksi osa palkoista ja tilakustannukset eivät ole kirjautuneet oikein. Lukuja tarkistetaan ja korjataan vielä.

Lyhyt- ja korttikoulutukset sekä yksilölliset koulutukset

Lyhyt- ja korttikoulutusten hakujärjestelmä ja - menettely muuttuivat elokuussa 2017. Tästä syystä korttikoulutukset aloitettiin syyskuussa, kun asiakasohjausta tekevät henkilöt oli perehdytetty uuteen järjestelmään. Uuden järjestelmän kautta on mahdollista saada yksilöidympää tietoa asiakasohjauksesta.

Korttikoulutusten osallistumisprosentti on noussut. Kurssien määrä on vaikuttanut riittävältä, osa työllisyydenhoidon asiakkaista on osallistunut liiketoimintana järjestettäviin koulutuksiin. Sen sijaan yksilöllisten koulutushakemusten määrä on laskenut vuodesta 2016.

Suomi toisena kielenä-koulutukset ja suomen kielen osaamisen kartoitus

Työelämän suomi-koulutuksiin asiakkaat ohjautuvat kielikartoituksen kautta. Kartoituksen tavoitteena on varmistaa, että asiakas opiskelee tavoitetasoaan vastaavassa ryhmässä. Työelämän suomi-koulutukset järjestetään yhteistyössä Helsingin aikuislukion kanssa. Asiakkaat ovat pääsääntöisesti Helsingin kaupungin palkkatukityösuhteessa olevia tai kaupungin työkokeilijoita. Helsingin kaupungin työpajoilla tapahtuva suomen opetus on haastavaa, erityispedagogista osaamista tarvitsevaa koulutusta. Asiakasryhmä on osittain vaihtuva ja heterogeeninen.

Suomi toisena kielenä- koulutusta järjestetään erikseen varhaiskasvatuksessa työskenteleville työkokeilijoille, joista osan tavoitteena on oppisopimuskoulutus. Lisäksi monialaisen palvelukeskuksen asiakkaille järjestetään kaksi omaa ryhmää, joista toinen on suunniteltu vahvistamaan luku- ja kirjoitustaitoa ja toinen suomen kielen osaamisessa jo edistyneemmille.

Osaamisen tunnistaminen

Osaamisen tunnistamista tehdään työllisyydenhoidon asiakkaille, kun he ovat joko työkokeilussa tai palkkatuetussa työsuhteessa. Osaamisen tunnistamisessa on tehty tiivistä yhteistyötä mm. Sininauhaliiton ja SPR:n kanssa. Osaamisen tunnistamisen avulla asiakkaalla on mahdollisuus suorittaa osa tavoittelemastaan tutkinnosta. Suurin osa osaamisen tunnistamisen asiakkaista on kuitenkin saanut osaamistodistuksen, ei osa- tai tutkintotodistusta. Jatkopolutus on oleellinen osa osaamisen tunnistamistyötä. Jatkossa seurantaan otetaan osaamistodistuksen vaikuttavuus työhön ja koulutukseen haussa.

300 päivää passiivista työmarkkinatukea saaneiden oppisopimus

Pitkään jatkunut työttömyys ja siihen liittyvät muut ongelmat ovat haasteena oppisopimusten syntymiselle. Asiakkaat tarvitsevat paljon tukea ja tässä yhteistyö monialaisen yhteispalvelun kanssa on onnistunut erinomaisesti. Asiakasprosessit ovat pitkiä, oppisopimukseen ohjautumisen taustalla saattaa olla monen vuoden kuntoutumisjakso.

Oppisopimukseen ohjaukseen on kehitetty Opso-orientaatiomalli, jossa ohjaustahon valitsemat asiakkaat ensin haastatellaan. Haastattelun jälkeen päätetään jatkosta; ovatko asiakkaan elämäntilanne, motivaatio ja tavoitteet oppisopimuskoulutukseen suuntaavia. Jos oppisopimus ei ole vaihtoehto, etsitään ohjaavan tahon kanssa jokin muu asiakkaan tilannetta eteenpäin vievä ratkaisu. Opso-orientaatioon valitaan 10–15 asiakasta kerrallaan. Orientaation tavoitteena on selkiyttää asiakkaan käsitystä siitä, mitä oppisopimus vaatii. Orientaation aikana asiakas osallistuu ryhmätapaamisiin ja saa yksilöllistä ohjausta. Asiakkaalle joko haetaan työkokeilupaiikka häntä kiinnostavalta alalta tai suoraan oppisopimuspaikka. Erityisen tärkeää on tukea asiakasta siirtymätilanteissa; työttömyydestä työkokeiluun ja sitä kautta oppisopimukseen.

Palveluista tiedottaminen

Koulutuspalveluista tiedotetaan kerran kuukaudessa järjestettävissä infotilaisuuksissa. Infoihin kutsutaan kaikki palkkatuetussa työsuhteessa tai työkokeilussa Helsingin kaupungilla aloittaneet. Lisäksi aikuisten ja nuorten työllisyyspalveluihin pidetään tiivistä yhteyttä. Koulutuspalveluilla on käytössä työllisyyskoulutukset-sähköposti, joka toimii samalla tiedonvälittäjänä. Koulutuspalveluista on myös tekeillä Stadin ammattioppilaitoksen valmistama video, jota voidaan käyttää tiedottamisen apuna.

Suomi toisena kielenä- koulutuksista on tiedotettu suoraan mm. kaupungin päiväkoteja, monipuolisia palvelukeskuksia, leikkipuistoja ja kouluja. Lisäksi kaupungin sivuilla kerrotaan koulutuspalveluista.

Palautteen kerääminen

Suomi toisena kielenä- koulutuksista kerätään sähköinen tai paperipalaute kaksi kertaa vuodessa. Tavoitteena on laajentaa seuranta osaamisen tunnistamisesta myös muihin koulutuspalveluihin. Seurannan tavoitteena on selvittää, millainen vaikutus eri koulutuspalveluilla on ollut asiakkaan työmarkkina-asemaan.

Lokakuussa 2017 kerätään palautetta suomi toisena kielenä- opetuksesta kaupungin niistä yksiköistä, joissa on runsaasti palkkatuettuja työntekijöitä sekä työkokeilijoita (päiväkodit, monipuoliset palvelukeskukset). Palautteen tavoitteena on selvittää eri työyhteisöjen ja niissä työskentelevien asiakkaiden tarpeita suhteessa suomen kielen opetukseen.

Loppuvuoden 2017 tavoitteet ja suunnitelmat

Lokakuun ja joulukuun 2017 välillä järjestetään noin 20 erilaista kortti- ja lyhytkoulutusta. Lisäksi järjestetään mm. kahvilatyöntekijän kahden viikon mittainen erikoiskurssi niille työllisyydenhoidon asiakkaille, joiden tavoitteena on työllistyä kahviloihin ja ravintoloihin.

Loppuvuoden aikana kerätään lisää palautetta koulutuksista, jotta ensi vuoden suunnittelulle on selkeä pohja.

Sosiaali- ja terveystoimialan työllisyydenhoidon toiminta

Sosiaali- ja terveystoimella ei ole työllisyyden hoitoon osoitettua erillistä määrärahaa, joten työllisyyden hoidon menoista ei ole erillistä seurantaa vuonna 2017.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuneet asiakkaat

Kuntouttavaan työtoimintaan on osallistunut syyskuun loppuun mennessä 1 558 asiakasta. Vuonna 2016 osallistujia oli samaan aikaan kertynyt 1 586. Syyskuussa osallistujia oli 943 henkilöä. Kuntouttavaa työtoiminnan sisältö suunnitellaan aina asiakkaan tavoitteen mukaisesti. Käytettävissä on arvioivaa, valmentavaa, työelämälähtöistä, tilapäistä ja osallisuutta edistävää kuntouttavaa työtoimintaa. Palvelua järjestetään sosiaali- ja terveystoimen omissa työtoimintapaikoissa, järjestöissä, seurakunnissa tai ostopalvelupaikoissa. Asiakkaat jakautuivat seuraavasti kuntouttavan työtoiminnan palveluihin ajalla 1.1.–30.9.2017:

Kuntouttavan työtoiminnan laatu	Arvioiva	Valmentava	Työelämälähtöinen	Tilapäinen	Osallisuutta edistävä
Helsingin TYP	424	40	862	14	465
Sote	49	19	12	0	27
Yhteensä	473	59	874	14	492

Lähde: Soten tilastoportaali. Asiakas voi olla tilastossa useamman kerran, jos hän on osallistunut useaan erilaiseen kuntouttavan työtoiminnan palveluun.

Kuntouttavan työtoiminnan yhteydessä toteutetaan osaamisen tunnistamista sosiaali- ja terveystoimialan omissa kuntouttavan työtoiminnan yksiköissä. Osaamisen tunnistamisen todistuksia annettiin 30.9.2017 mennessä 51 henkilölle, joista jatkopolulle on päätyntä 24 (17 koulutukseen).

Loppuvuoden toiminta ja ennuste asiakasmäärästä

Kaupungin sitovana tavoitteena on järjestää kuntouttavaa työtoimintaa tänä vuonna 1 800 osallistujalle. Sosiaali- ja terveystoimialan sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat ovat keväästä alkaen alkaneet tehdä aktivointisuunnitelmia pitkäaikaistyöttömille työ- ja elinkeinotoimiston työntekijöiden kanssa. Aktivointi ja kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen asiakkaille on pääosin kaikille työntekijöille uusi työtehtävä, joten toimiala on tehnyt työntekijöiden perehdyttämiseksi kuntouttavan työtoiminnan käsikirjan ja järjestänyt koulutusta yli 200 työntekijälle. Kuntouttavan työtoiminnan asiakasohjaukseen ja aktivointityöhön ei ole kuitenkaan jäänyt tarpeeksi aikaa perustoimeentulotuen Kelan vastuulle siirtämisestä huolimatta.

TYP Helsingin asiakasohjaus kuntouttavaan työtoimintaan on vähentynyt jonkin verran, koska muita aktivointitoimenpiteitä ja palvelujen käyttöä on tarkoitus lisätä. Kaupungin sitovan tavoitteen saavuttaminen on vaikeaa TYP:n ja sosiaali- ja terveystoimen asiakastyön muutosten takia.

Tavoitteena on edelleenkin päästä asiakastavoitteeseen. Tämän takia sosiaali- ja terveystoimiala on perustanut syksyllä kuntouttavan työtoiminnan kehittämisryhmän, jonka tavoitteena on:

- asiakasmäärätavoitteen saavuttamisen varmistaminen,

- palveluprosessin tehostaminen,
- asiakasosallisuuden kehittäminen,
- verkoston ja yhteistyön rakentaminen,
- lainsäädäntöön vaikuttaminen,
- tilastoinnin, seurannan ja arvioinnin sekä
- palvelun laadun kehittäminen.

Kehittämisryhmään osallistuvat kaikki kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen osallistuvat tahot. Lisäksi työ- ja elinkeinotoimiston kanssa on laadittu toimintaohje aktivointisuunnitelmien ja kuntouttavan työtoiminnan asiakastyön tueksi.

Sosiaali- ja terveystoimen ja te-toimiston yhteistyön toimintamalli

Toimintaohje koskee niiden sosiaalitoimen ja te-toimiston yhteisten helsinkiläisten asiakkaiden kanssa tehtävää yhteistyötä, joilla ei ole monialaisen yhteispalvelun tarvetta TYP Helsingissä. Alueellisen aikuis-sosiaalityön ja te-toimiston toimipisteet vastaavat asiakkaiden aktivointisuunnitelmien laatimisesta. Asiakasohjauksessa TYP Helsinkiin noudatetaan erikseen annettuja tiedotteita ja ohjeita. Toimintaohje on ollut voimassa 1.6.2017 alkaen.

Toimintamallin tavoitteena on joustava yhteistyö, jonka avulla yhteiset asiakkaat saavat mahdollisimman oikea-aikaisesti tarpeittensa ja tosiasiallisen työ- ja toimintakykynsä mukaiset palvelut. Yhteistyö tapahtuu te-toimiston ja sosiaalitoimen vastuutyöntekijöiden kesken. Yhteistyössä hyödynnetään mm. sähköpostia, Lync-ohjelmaa sekä tarvittaessa yhteistapaamisia, joissa asiakas on läsnä. Te-toimistolla on erilliset vastuhenkilöt alle ja yli 30 vuotta täyttäneiden asiakkaiden aktivointisuunnitelmien laadinnassa ja kuntouttavan työtoiminnan yhteistyöasioissa. Työntekijä voi valita alueesta riippumatta, kehen asiantuntijaan ottaa yhteyttä. Nuorten tiimeissä kaikki asiantuntijat tekevät aktivointisuunnitelmia. Yhteistyön tulokset tulevat näkyviin vähitellen.

Kelan ilmoitukset työttömistä aktivointiehdon täyttävistä nuorista

Kuntouttavan työtoimintalain 27 §:n 2 momentin mukaan Kansaneläkelaitos toimittaa kunnalle salassapitoa ja muiden tiedon antamista koskevien rajoitusten estämättä tiedot työttömistä alle 25-vuotiaista henkilöistä, joiden pääasiallinen toimeentulo on viimeisten neljän kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuun toimeentulotukeen. Tämän vuoden alusta alkaen astui voimaan muutos kuntouttavan työtoiminnan lakiin, jonka perusteella Kela toimittaa tiedot kuntiin alle 25-vuotiaista työttömistä nuorista 1.5.2017 lukien ja 25 vuotta täyttäneistä 1.1.2018 lukien.

Kela välittää kuntiin 21.10.2017 alkaen takautuvat tiedot kriteerit täyttävistä nuorista. Helsinkiin on tulossa noin 1 700 ilmoitusta. Kelan kanssa on sovittu, että ilmoituksia lähetetään Helsinkiin 300 kappaletta viikossa. Osa ilmoituksista ohjautuu aikuissosiaalityön nuorten tiimeihin ja osa TYP Helsinkiin.